

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 1Cdo/50/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6219202493
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Vladik
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:6219202493.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovenskej republiky, v zastúpení Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, Banská Bystrica, Námestie SNP 8, IČO: 36 038 351, proti žalovanej O.. J. P., narodenej XX. I. XXXX, D. XXX, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária VICTORIA, s.r.o., Banská Bystrica, Stránska 3155/7, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Lučenec (predtým Okresný súd Veľký Krtíš) pod sp. zn. VK-13C/9/2019, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 2. júna 2022 č. k. 12Co/44/2021-297, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má proti žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. (Pôvodne) Okresný súd Veľký Krtíš (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 28. decembra 2020 č. k. 13C/9/2019-181 určil, že žalobkyňa je výlučným vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území R., Obec R., Okres Veľký Krtíš, vedené Okresným úradom Veľký Krtíš, katastrálnym odborom, na liste vlastníctva č. XXXX ako parcely registra „E“, evidované na mape určeného operátu, a to parcela číslo XXXX, lesný pozemok o výmere 268.963 m², parcela číslo XXXX/X, lesný pozemok o výmere 55.588 m², parcela číslo XXXX/X, lesný pozemok o výmere 319 m², parcela číslo XXXX, lesný pozemok o výmere 453.651 m² (I. výrok) a žalobkyni voči žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (II. výrok).

1.1. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam na tom skutkovom základe, že žalovaná nadobudla nehnuteľnosti podľa zápisu na liste vlastníctva na základe kúpnej zmluvy zo dňa 19. marca 2019, pričom nehnuteľnosti boli zrejme nadobudnuté od dedičov po zomrelom R. C., narodenom XX. J. XXXX, zomrelom XX. D. XXXX, ktorý bol predtým zapísaný na liste vlastníctva. R. C. a tým ani jeho právni nástupcovia však neboli vlastníkami nehnuteľností v čase ich prevodu na žalovanú. Tieto totiž boli predané v roku 1936 v dražbe v prospech vydražiteľa Sporiteľňa v Litomyšli. Následne v roku 1948 boli tieto nehnuteľnosti v rámci pozemkovej reformy podľa zákona č. 142/1947 Sb. prevzaté do vlastníctva štátu, ako to vyplýva zo zápisnice zo dňa 02. októbra 1948. Z tejto zápisnice ďalej vyplýva, že výmerom Ministerstva zemédelstva zo dňa 01. apríla 1948, č. j. 887/1948-IX/R-12 bolo rozhodnuté o zábore a vyvlastnení, resp. prevzatí vlastníckeho súboru podľa zákona č. 142/1947 Sb. s tým, že vlastníkovi sa neponechá žiaden majetok.

1.2. S poukazom na vykonané dokazovanie mal súd prvej inštancie za preukázané, že dňa 12. marca 1936 sa uskutočnila schôdza výboru v Litomyšli. Z výpisu z protokolu schôdze veriteľov Sporiteľne v Litomyšli konanej dňa 19. februára 1937 vyplýva, že bolo vzaté na vedomie, že lesné revíry O.. R. C. v T. a v Č. a parketárne v F. boli kúpené dňa 17. februára 1936 za najnižšie podania. Zo zápisnice napísanej dňa 25. augusta 1948 v Č.- súd zistil, že predmetom bolo zahájenie komisionálneho jednania vo veci určenia prídeldu poľnohospodárskej pôdy z revízneho majetku vl. Sporiteľni v Litomyšli v katastrálnych územiach Č., Č. R., H., F. a Š. s tým, že z tejto zápisnice vyplýva, že pre Obec F. (R.) ako právnickú osobu

bola pridelená bývalá parketáreň a asi jeden hektár poľnohospodárskej pôdy a zbytok z predmetného revízneho majetku pridelený správe štátnych lesov. Zo zápisnice napísanej dňa 02. októbra 1948 v kancelárii Veľkostatku Č. vyplýva, že došlo k prevzatiu lesného majetku zbytkového statku Veľkostatok Č. (katastrálne územie Č., Č. R., H., F., Š.) od vlastníka podľa zák. č. 142/47 Sb. o odovzdaní prídelom. Zo zápisnice vyplýva, že výmerom Ministerstva zemédelstva zo dňa 01. apríla 1948 č. j. 887/1948- XI/R-12 bolo rozhodnuté o zábore a vyvlastnení, resp. o prevzatí vyššie uvedeného vlastníckeho súboru podľa zák. č. 142/1947 Sb. s tým, že vlastníkovi sa neponecháva žiaden majetok.

1.3. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa má vo veci naliehavý právny záujem v zmysle § 137 písm. c) CSP, pretože bez takéhoto určenia je ohrozené jej právo, pričom zmyslom určovacej žaloby je vniesť istotu do neistých právnych vzťahov. Pri rozhodovaní vychádzal z toho, že po účinnosti predpisov o revízii prvej pozemkovej reformy (zákon č. 142/1947 Sb.) a novelizácii náhradového zákona, stačilo k prechodu vlastníckeho práva u nehnuteľností u ktorých bola vyznačená poznámka zamýšľaného prevzatia, faktické prevzatie štátom, prípadne prídelcom po uplynutí výpovednej doby z hospodárenia na zabranej pôde. K prechodu vlastníckeho práva prevzatím sa nevyžadovalo vykonanie zápisu do pozemkovej knihy, ani vyhotovenie vkladovej listiny. Podľa názoru okresného súdu aj napriek tomu, že žalobkyňa nepredložila výmer Ministerstva zemédelstva zo dňa 01. apríla 1948 č.j. 887/1948-IX/R-Z, z predložených listín a dokladov bolo preukázané, že LESY SR v zastúpení štátu predmetné nehnuteľnosti fakticky prevzali (ako to vyplýva zo zápisnice zo dňa 02. októbra 1948), na základe čoho v zmysle citovaných ustanovení zákonov nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu. Záverom súd prvej inštancie poukázal na to, že boli splnené aj podmienky pre vydržanie predmetných nehnuteľností. V konaní považoval za nesporné, že štát - zastúpený Lesmi SR predmetné nehnuteľnosti užíva a obhospodaruje od roku 1948. K prerušeniu držby došlo až zápisom vlastníctva k nehnuteľnostiam v prospech žalovanej. Poukázal na to, že od 01. októbra 1948 začala plynúť 32-ročná vydržacia lehota, pričom následne v spojení s ustanovením § 566 ods. 1, 2 SOZ bola vydržacia doba skrátená na 10 rokov, ktorá začala plynúť od 01. januára 1951 a najneskôr uplynula 01. januára 1961.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 2. júna 2022 č. k. 12Co/44/2021-297 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení s odkazom na § 387 ods. 1, ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) konštatoval, že napadnutý rozsudok považuje za vecne správny a stotožňuje sa s jeho dôvodmi.

2.1. Odvolací súd uviedol, že vlastnícke právo žalovanej bolo v konaní spochybnené, a teda zásada hodnovernosti (materiálnej publicity) zápisov katastra v zmysle § 70 katastrálneho zákona bola v konaní spochybnená. Poukázal na výpisy z protokolov o schôdzi výboru Sporiteľne v Litomyšli a uviedol, že napriek tomu, že v predmetných protokoloch nie sú špecifikované nehnuteľnosti, ktoré mali byť predmetom dražby, je evidentné, že predmetom boli všetky nehnuteľnosti vo vlastníctve O.. R. C. ako dlžníka, ktoré sa nachádzali na území Slovenska v katastrálnych územiach Č., F., H. a Š.. Uvedené listinné dôkazy nezakladajú vznik vlastníckeho práva, avšak potvrdzujú skutkové tvrdenia žalobkyne o tom, že O.. R. C. už v roku 1936 nebol vlastníkom nehnuteľností, ktoré do vykonania súdnej dražby vlastnil. Novým vlastníkom sa tak stala Sporiteľňa v Litomyšli. Podľa názoru odvolacieho súdu je zrejme, že v roku 1936 došlo k vydraženiu predmetných nehnuteľností sporiteľňou v Litomyšli, ktorá ich následne v roku 1948 (po smrti O.. R. C.) v zmysle zákona č. 142/1947 Sb. odovzdala preberajúcemu, ktorým boli Štátne lesy a vlastníkom sa tak stal štát.

2.2. Odvolací súd tiež poukázal na to, že do 01. januára 1951 (do účinnosti tzv. Stredného občianskeho zákonníka), teda aj v čase, kedy došlo k prevzatiu nehnuteľností zo strany štátnych lesov, sa vlastníctvo nehnuteľností zapisovalo do pozemkovej knihy. Právny poriadok, ktorý bol účinný v tom čase, poznal dva druhy pozemkovoknižných zápisov, a to vkladom (intabulácia) alebo záznamom (prenotácia). Vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej do pozemkovej knihy mohol byť spravidla len ten, kto bol v pozemkovej knihe ako vlastník zapísaný. Z tohto všeobecného pravidla však existovali aj výnimky a to pri vydržaní, dedení, dražbe a nadobudnutí nehnuteľností aktom štátu. Z uvedeného je zrejme, že v pozemkovej knihe tak nemusela byť zapísaná ako vlastník nehnuteľností Sporiteľňa v Litomyšli, ktorá tieto nehnuteľnosti nadobudla v súdnej dražbe v roku 1936. Následne ani štát v roku 1948 nemusel byť rovnako zapísaný ako ich vlastník, keďže ich nadobudol v zmysle vyššie citovaného zákona. Následne pri obnove zničenej pozemkovej knihy bol nesprávne zapísaný ako vlastník nehnuteľností O.. R. C.. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na právnu zásadu „nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet“, t.j. nemôže platne previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na inú osobu ten, kto je na základe absolútne neplatného právneho úkonu vedený v katastri nehnuteľností ako vlastník nehnuteľností. V danom prípade D. C. nemohol nadobudnúť v dedičskom konaní nehnuteľnosti po

svojom predchodcovi - porúčiteľovi O.. R. C., nakoľko tento ku dňu svojej smrti nebol ich vlastníkom, a preto tieto nehnuteľnosti nemohli byť ani predmetom ďalšieho scudzovacieho úkonu - kúpnej zmluvy, na základe ktorej ich mala nadobudnúť do svojho výlučného vlastníctva práve žalovaná.

2.3. V zhode so súdom prvej inštancie odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa nerušene a dobromyseľne užívala a obhospodarovala sporné nehnuteľnosti od roku 1948, pričom jej držba bola nerušená a to až do okamihu zápisu žalovanej ako vlastníčky. Na strane žalobkyne tak boli splnené zákonné podmienky vydržania, pričom k vydržaniu v zmysle § 566 ods. 1, 2 SOZ uplynutím 10-ročnej vydržacej doby plynúcej od 01. januára 1951 a ktorá uplynula najneskôr dňa 01. januára 1961.

2.4. Námietku žalovanej týkajúcu sa neskúmania nadobudnutia nehnuteľností z jej strany v dobrej viere vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú. Odvolací súd pripomenul, že dobrá viera nadobúdateľa o tom, že nehnuteľnú vec nadobúda od vlastníka, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva, len v tej situácii, ak zákon v taxatívne vymedzených prípadoch nadobudnutie vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravuje. Poukázal aj na ustanovenie § 70 katastrálneho zákona, ktorému nezodpovedá výklad, podľa ktorého už len sama evidencia vlastníctva nehnuteľnosti v katastri nehnuteľnosti zakladá dobrú vieru evidovaného vlastníka v to, že je vlastník (uznesenie prijaté veľkým senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1VObdo/2/2020 zo dňa 27. apríla 2021; v predmetnom rozhodnutí sa najvyšší súd zaoberá aj prijatým záverom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 151/2016). V danom prípade zákon pri nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam žalovanou na základe kúpnej zmluvy dobrú vieru neupravoval.

2.5. Záverom poukázal na to, že dedičské konanie po O.. R. C., ktorý bol nesprávne zapísaný ako vlastník nehnuteľností inicioval právny zástupca žalovanej, pričom po skončení dedičského konania následne došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy, predmetom ktorej boli sporné nehnuteľnosti, a teda bola vyvíjaná iniciatíva tieto nehnuteľnosti zo strany žalovanej získať a využiť na účel svojej vlastnej podnikateľskej činnosti. Ďalej uviedol, že až po zápise žalovanej ako vlastníčky sporných nehnuteľností, žalobkyňa učinila kroky smerujúce ku zosúladieniu skutkového a právneho stavu a podala predmetnú žalobu, keďže doposiaľ nemala vedomosť o tom, koho má žalovať, keďže v evidencii nehnuteľností bol nesprávne zapísaný ako vlastník zosnulý O.. R. C. a zosúladienie skutkového a právneho stavu mohla dosiahnuť len určovacou žalobou.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“). Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu zamietne. Dovolateľka prípustnosť a dôvodnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka uviedla, že jej súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nesprávny postup súdov videla v tom, že napriek tomu, že žalobkyňa v konaní vôbec neuvádzala konkrétne podmienky vydržania a to domnelý právny dôvod, oprávnenosť držby, dobromyseľnosť vydržateľa a vydržaciu dobu. Súdy nižšej inštancie hodnotili uvedené podmienky sami, bez toho, aby ich žalobkyňa v konaní uvádzala, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľka namietala, že sa až z rozsudku súdu prvej inštancie dozvedela, že súd uznáva vlastníctvo žalobkyne na základe vydržania, rovnako aj podmienky za ktorých mala sporné nehnuteľnosti vydržať.

3.2. Ako ďalšie dovolateľka súdom nižších inštancií vytkla, že sa nedostatočne zaoberali aktívnou vecnou legitímáciou žalobkyne. Žalovaná má za to, že v odôvodneniach rozhodnutí absentuje úvaha o tom ako mohlo vlastníctvo zo sporiteľne v Litomyšli prejsť na štát.

3.3. V neposlednom rade mala za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vnútorne rozporné, keď uviedol, že žalobkyňa nadobudla nehnuteľnosti na základe náhradového zákona, no na druhej strane konštatuje, že u žalobkyne boli splnené podmienky vydržania vlastníckeho práva v zmysle § 566 ods. 1, 2 Stredného občianskeho zákonníka. Z uvedeného nie je zrejmé na základe akého právneho titulu je žalobkyňa oprávneným vlastníkom nehnuteľnosti, keď odvolací súd uvádza dva rôzne spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva žalobkyne.

3.4. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka namietala odklon odvolacieho súdu od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/210/2019 pri posudzovaní podmienok vydržania. V konaní na súde prvej inštancie podľa dovolateľky nebola hodnotená dobromyseľnosť žalobkyne, teda poctivý spôsob nadobudnutia veci, ktorý je v súlade s dobrými mravmi. Samotné užívanie nehnuteľnosti žalobkyňou nezakladá splnenie podmienky dobromyseľnosti nadobúdateľa.

3.5. Za nesprávnu považovala tiež aplikáciu a výklad zákona č. 142/1947 Sb. odvolacím súdom, keď pri svojom rozhodovaní nezohľadnil právne závery vyplývajúce z nálezu Ústavného súdu Slovenskej

republiky sp. zn. IV. ÚS 294/2012 týkajúceho sa výkladu ustanovení zákona č. 142/1947 Sb. Poukázala na to, že v predmetnom náleze ústavný súd argumentuje, že výklad ustanovení zákona č. 142/1947 Sb. sa musí aplikovať takými interpretačnými a aplikačnými postupmi, ktoré sú vlastné novému demokratickému režimu.

3.6. Nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom videla dovolateľka aj v otázke ochrany dobrej viery pri nadobúdaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Odvolací súd uviedol, že dobrá viera nadobúdateľa o tom, že nehnuteľnosť nadobúda od nevlastníka, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva len v tej situácii, ak zákon v taxatívne vymedzených prípadoch nadobudnutie vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa vyslovene upravuje. V iných prípadoch právna úprava de lege lata nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa neumožňuje. Dovolateľka namietala, že odvolací súd závery veľkého senátu najvyššieho súdu, prijaté v uznesení 1VObd/2/2020 nevykladá správne, pričom nie je plne aplikovateľné na skutkový stav ustálený v tejto veci. Na podporu svojich tvrdení odkázala na rozhodnutie ústavného súdu I. ÚS 151/2016.

3.7. Záverom dovolateľka za nesprávne právne posúdenie považovala aj konštatovanie odvolacieho súdu, ktorý uviedol, že až následne po zápise žalovanej ako vlastníčky podala žalobkyňa žalobu, keďže doposiaľ nemala vedomosť o tom, koho má žalovať. Dovolateľka argumentovala, že bolo úlohou štátu podať žalobu prostredníctvom prokuratúry Slovenskej republiky o určenie vlastníckeho práva v čase, kedy uplynula lehota na uplatnenie práv podľa § 7 ods. 6 zákona č. 180/1995 Z.z. a ešte neboli tieto nehnuteľnosti prejednané v dodatočnom dedičskom konaní.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedla, že žalovaná vo svojom dovolaní nespĺnila žiadnu z podmienok prípustnosti dovolania a preto navrhla dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

6. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

7. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

11. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu, ktorý zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavou.

12. Žalovaná vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP namietala postup súdu prvej inštancie a následne aj odvolacieho súdu, ktorý podľa nej nedostatočne skúmal aktívnu vecnú legitimitáciu žalobkyne. Dovolateľka mala za to, že súdy sa vôbec nezaoberali právnym nástupníctvom v prospech Slovenskej republiky, za ktorú koná správca LESY Slovenskej republiky. V odôvodnení podľa nej chýba akákoľvek úvaha ako mohlo vlastníctvo zo sporiteľne v Litomyšli prejsť na štát.

12.1. K dovolacej námietke týkajúcej sa nedostatku aktívnej vecnej legitimitácie žalobkyne, dovolací súd uvádza, že táto nie je dôvodná. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie podrobne zdôvodnil v bodoch 18. a 21., rovnako ako aj odvolací súd v bodoch 15. až 17. svojho rozsudku. Z rozsudku odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie nevyplýva nepresvedčivosť, odvolací súd sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalovanej. Súdy sa dostatočne zaoberali otázkou prechodu vlastníckeho práva na štát a dostatočne odôvodnili svoje závery, ktoré napokon vyústili do výrokovvej časti rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré odvolací súd ako vecne správny potvrdil. Pokiaľ dovolateľka namietala, že v rozhodnutiach absentuje konkrétna úvaha ako mohlo vlastníctvo prejsť na štát, k tomu dovolací súd uvádza, že súd prvej inštancie odkázal na § 6 ods. 1 zákona č. 142/1947 Sb. v zmysle ktorého zbytkové statky prechádzali do vlastníctva štátu prevzatím a konštatoval, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že LESY SR v zastúpení štátu predmetné nehnuteľnosti fakticky prevzali (ako to vyplýva zo zápisnice zo dňa 2. októbra 1948) na základe čoho predmetné nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu. Uviedol tiež, že pokiaľ by sa aj štát, resp. orgán, ktorý v mene štátu zabranú pôdu prevzal sa nepostaral o vykonanie knihového poriadku v pozemkovej knihe alebo o zápis vlastníckeho práva štátu vôbec, a že by bol zapísaný ako vlastník stále ten subjekt, ktorý vlastnil zabraný majetok, to ešte neznamená, že sa vlastníkom zabraných nehnuteľností nestal (v predmetnom prípade došlo k zničeniu pozemkovej knihy).

12.2. Pokiaľ žalovaná namietala, že k vade podľa § 420 písm. f) CSP došlo v dôsledku nesprávneho právneho záveru súdov nižšej inštancie v otázke vecnej legitimitácie žalobkyne v konaní, najvyšší súd už v rozhodnutí R 34/1993 vyslovil, že otázka tzv. vecnej legitimitácie účastníka (aktívnej alebo pasívnej), je z hľadiska prípustnosti dovolania irelevantná. Vecná legitimitácia vyplýva z hmotného práva, má ju ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti (aktívna, pasívna). Záver odvolacieho súdu o tom, či žalobkyňa je v konaní aktívne legitimovaná, predstavuje otázku spadajúcu pod právne posúdenie veci, pričom nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014).

13. Dovolateľka namietanú vadu zmätočnosti oprela aj o tvrdenie, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vnútorne rozporné. Odvolací súd na jednej strane uviedol, že žalobkyňa nadobudla nehnuteľnosti na základe zákona o revízii prvej pozemkovej reformy a náhradového zákona, no na druhej strane uviedol, že u žalobkyne boli splnené podmienky vydržania vlastníckeho práva. Žalovaná mala za to, že nie je zrejmé na základe akého právneho titulu je žalobkyňa oprávneným vlastníkom nehnuteľností.

13.1. Dovolací súd sa v prejednávanej veci nestotožňuje s tvrdením žalovanej, že nie je zrejmé na základe akého právneho titulu žalobkyňa nadobudla predmetné nehnuteľnosti. Súd prvej inštancie záverom svojho rozhodnutia uviedol, že okrem iného má za to, že sú splnené podmienky pre vydržanie predmetných nehnuteľností. Dovolací súd v tejto súvislosti pripomína, že ak je nejaký argument alebo názor v súdnom rozhodnutí vyjadrený iba ako tzv. „obiter dictum“, znamená to, že táto časť odôvodnenia nie je záväzná. Obiter dictum totiž znamená „povedané na okraj, nad rámec“. Je pritom zrejmé, že súd prvej inštancie jednoznačne dospel k záveru, že žalobkyňa nadobudla nehnuteľnosti na základe zákona č. 142/1947 Sb. a náhradového zákona a úvaha, ktorú uviedol v závere svojho rozhodnutia nebola jadrom právneho posúdenia. Tieto len na okraj a doplnkovo vyjadrené právne názory súdu prvej inštancie, ktoré hoci sú súčasťou odôvodnenia jeho rozhodnutia, nemožno považovať za právne názory na prejednanú vec. Obdobné závery sa vzťahujú aj na odôvodnenie odvolacieho súdu týkajúce sa vydržania predmetných nehnuteľností. V nadväznosti na uvedené sa dovolací súd nezaoberal argumentom žalovanej o hodnotení podmienok vydržania súdmi nižších inštancií.

14. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľkou namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP, dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

15. Dovolateľka prípustnosť svojho dovolania vyvodzovala aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

16. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

17. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predstretí vlastnej argumentácie dovolateľa v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia, 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

18. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. a) CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP môže byť pritom len otázka právna, teda v žiadnom prípade nie skutková otázka.

19. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie

právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

20. V rámci namietaného nesprávneho právneho posúdenia § 421 CSP žalovaná uvedený dovolací dôvod vymedzila a odôvodnila tým, že odvolací súd podmienky vydržania nevyhodnotil v súlade s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/210/2019. Dovolateľka namietala, že v konaní na súde prvej inštancie nebolo vôbec hodnotené subjektívne či objektívne hľadisko dobromyseľnosti žalobkyne.

20.1. Dovolací súd vo vzťahu k tejto otázke konštatuje neprípustnosť dovolania, pretože v prípade dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie, ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka vydržania nebola pre vyriešenie sporu nosnou, súdy na nej, ako je uvedené vyššie, nezaložili svoje rozhodnutie.

21. Žalovaná v ďalšom namietala nesprávnu aplikáciu a výklad zákona č. 142/1947 Sb. odvolacím súdom spočívajúci v tom, že odvolací súd nezohľadnil právne závery vyplývajúce z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 294/2012 týkajúceho sa výkladu ustanovení zákona č. 142/1947 Sb.

21.1. Najvyšší súd predovšetkým uvádza, že dovolateľka právnu otázku na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie náležitým spôsobom neformulovala. Poukázala iba na súdne rozhodnutie IV. ÚS 294/2012 a na základe uvedeného bez ďalšieho dôvodila, že žalobkyňa vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nenadobudla.

21.2. K tejto časti dovolania dovolací súd poukazuje aj na princíp subsidiarity dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, a to tak z procesného hľadiska - teda, že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu, ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

21.3. Všeobecne princíp subsidiarity vychádza z toho, že najlepšie postaveným k plneniu úloh sú najnižšie články hierarchie súdov; vyššie články systému zasahujú len vtedy, kedy už prípad nemôže byť riešený na úrovni článku nižšieho. Ide o všeobecný princíp organizácie celej spoločnosti a súdnictva osobitne.

21.4. Z uvedeného teda vyplýva, že dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia je pre prípustnosť dovolania relevantný len vtedy, ak vec nesprávne právne posúdil odvolací súd alebo ak v odvolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odvolací súd svojím procesným postupom neopravil. Avšak nemôže tomu tak byť v prípade, ak samotná strana sporu nevyužila svoje právo namietiť konkrétnu nesprávnosť v rámci podaného odvolania; v takom prípade strana sporu mala možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok konania vo vzťahu ku konkrétnej otázke, ale keď tak neurobila, hoci tak urobiť mohla a mala, predmetná otázka sa nestala predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý nemal možnosť v rámci opravného konania vyhodnotiť jej opodstatnenosť aj vo vzťahu k existujúcej judikatúre najvyššieho súdu. V tomto prípade odvolací súd neposudzoval žalovanou nastolenú otázku, a preto sa jej preskúmania nemôžu úspešne domáhať v dovolacom konaní.

21.5. Pokiaľ teda dovolateľka namietala nesprávny právny záver súdov nižších inštancií pri výklade ustanovení zákona č. 142/1947 Sb, v danej veci z rozhodnutia odvolacieho súdu i obsahu odvolania žalovanej nevyplýva, že by rovnakú argumentáciu, akú uplatnila v dovolaní, uplatnila i v odvolacom konaní a tak odvolaciemu súdu umožnila zaujať k tejto právnej argumentácii vlastné stanovisko. Táto dovolacia argumentácia žalovanej preto nemohla byť spôsobilým predmetom dovolacieho prieskumu. Z toho plynie záver, že žalovaná dovolací dôvod v zmysle § 432 CSP nevyvedla zákonu zodpovedajúcim spôsobom, čo je dôvodom pre odmietnutie tejto časti dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

22. Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalovaná oprela aj o nesprávne právne posúdenie ochrany dobrej viery pri nadobúdaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Dovolateľka argumentovala, že odvolací súd závery uznesenia veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1VOBdo/2/2020 nevykladá správne. V tejto súvislosti odkázala na rozhodnutie ústavného súdu I. ÚS 151/2016.

22.1. Aj v tomto prípade má dovolací súd za to, že dovolateľka zákonu zodpovedajúcim spôsobom nevymedzila nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, tak ako to predpokladá ustanovenie § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 tohto právneho predpisu. Dovolateľka náležite nenaformulovala a nepomenovala právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a zároveň nevysvetlila, v čom konkrétne spočíva odklon od ustálenej rozhodovacej praxe. Na základe citácie niekoľkých rozhodnutí bez konkretizácie väzby na dovolateľkou jasne zadefinovanú právnu otázku nie je možné vysloviť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolateľka skonštatovala, že odvolací súd rozhodnutie veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1VObdo/2/2020 nevykladá správne, avšak okrem podľa jej názoru chýbajúcej analógie v skutkovom stave a opätovného opisu skutkového stavu v prejednávanej veci neuviedla, v čom má spočívať nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu. Absencia precíznej formulovanej právnej otázky vylučuje, aby sa dovolací súd mohol zaoberať prípustnosťou dovolania podľa uvedeného ustanovenia. Inými slovami, nejednoznačné, resp. abstraktné odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nemôže cez prizmu ustanovenia § 432 ods. 2 CSP obstať bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana.

23. Dovolací súd opakovane pripomína, že len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP.

24. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovanej nespĺňa zákonné náležitosti prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. Žalovaná kvalifikovaným spôsobom nevymedzila právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a neoznačila konkrétny rozpor medzi napadnutým rozhodnutím a ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu. Takto koncipované dovolanie nie je spôsobilé založiť dovolací prieskum a nemôže viesť k prelomeniu právnej istoty vyplývajúcej z právoplatného rozhodnutia odvolacieho súdu.

25. Dovolací súd však považuje za potrebné uviesť, že až donedávna existovali dve skupiny rozhodnutí najvyššieho súdu posudzujúce predmetnú právnu otázku, keď do prvej skupiny bolo možné zaradiť rozhodnutia zotrúvajúce na zásade *nemo plus iuris* a do druhej skupiny rozhodnutia, ktoré umožňovali prelomenie predmetnej zásady (sp. zn. I. ÚS 239/2016). Do skupiny rozhodnutí zotrúvajúcich na zásade *nemo plus iuris* patrili napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/146/2012, 2MCdo/20/2011, 3Cdo/144/2010, 3Cdo/223/2016, 5MCdo/12/2011 a 7Cdo/139/2019.

26. V rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/223/2016 najvyšší súd v kontexte stretu princípov „*nemo plus iuris*“ vs. „*bona fides*“ dal za pravdu pôvodnej vlastníčke (žalobkyni), keď uviedol, že „[d]obrá viera t... ďalších nadobúdateľov je významná len potiaľ, že im možno priznať všetky práva a povinnosti oprávneného držiteľa ... Dobrej viere ale súčasný právny poriadok žiadne iné právne následky nepriznáva. Ochrana, ktorú poskytuje nadobúdateľovi, nie je takej intenzity, aby zabránila vlastníčkovi nehnuteľnosti účinne uplatňovať svoje absolútne právo. Inými slovami: pokiaľ zápis v katastri nehnuteľností nezodpovedá skutočnosti, má skutočnosť prevahu nad zápisom v katastri“, zároveň ale akceptoval názor právnej teórie, podľa ktorého možno pripustiť (aj) dobromyseľné nadobudnutie vlastníctva od nevlastníka, ale len ako výnimku z pravidla (napr. nadobudnutie vlastníckeho práva pri prevode od tzv. nepravého dediča podľa § 486 Občianskeho zákonníka), ktorú možnú výnimku pripúšťal i dovolateľ, v danej veci ju ale nevzhliadol (pozn. odvolacieho súdu). „Tieto výnimky z pravidla nemožno ľubovoľne rozširovať bez toho, aby takúto možnosť zákonodarca pripustil. Preto je nutné zotrvať na dôslednom uplatnení zásady „*nemo plus iuris* ...“ aj v prípadoch, ktoré sa môžu javiť ako nespravodlivé.“ Z uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu nakoniec vychádzal aj odvolací súd v napadnutom rozhodnutí.

27. V rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/71/2011 najvyšší súd vo veci, ktorej predmetom bolo určenie veci do dedičstva, zrušil napadnuté odvolacie rozhodnutie z dôvodu nesprávneho posúdenia otázky naliehavého právneho záujmu na určenie vlastníctva. Okrem toho tiež uviedol, že „nemožno vylúčiť situáciu, keď proti princípu ochrany práva pôvodného vlastníka bude pôsobiť princíp ochrany dobrej viery nového nadobúdateľa. V súvislosti s riešením kolízie týchto princípov dovolací súd zastáva názor, že ochranu skutočného vlastníka, zaručovanú zásadou „nikto nemôže previesť viac práv, než má sám“ možno prelomiť ochranou dobrej viery nadobúdateľa len celkom výnimočne, pokiaľ je nad akúkoľvek pochybnosť zrejme, že nadobúdateľ je dobromyseľný, že vec riadne podľa práva nadobudol ...

Dobrá viera musí byť pritom hodnotená veľmi prísne, pričom poskytnutie ochrany dobromyseľnému nadobúdateľovi sa s prihliadnutím na individuálne okolnosti posudzovanej veci musí javiť ako spravodlivé. Poskytnutie tejto ochrany sa vo svojich dôsledkoch prejaví ako možnosť dobromyseľného nadobúdateľa pokračovať v oprávnenej držbe ... O dobrú vieru ide vtedy, ak nadobúdateľ nehnuteľnosti ani pri vynaložení potrebnej opatrnosti, ktorú možno od neho s ohľadom na okolnosti a povahu prípadu požadovať, nemal, prípadne nemohol mať (z hľadiska kritéria priemerne obozretného jedinca) dôvodné pochybnosti o tom, že v skutočnosti subjektu, ktorý je ako nositeľ určitého práva zapísaný v katastri (evidencii) nehnuteľností, takéto právo nesvedčí.“

28. Dovolací súd k týmto rozhodnutiam najvyššieho súdu uzatvára, že tieto rozhodnutia, pri ich zovšeobecnení vychádzajú zo zásady prednosti princípu „nemo plus iuris“, a iba ako výnimku pripúšťajú aj úspech princípu „bona fides“. Dokonca aj rozhodnutie ústavného súdu (I. ÚS 549/2015), ktorým argumentovala dovolateľka, predmetnú otázku rovnako riešil pomerovaním dvoch ústavných hodnôt - princípu ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princípu ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp „nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet“, t. j. nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko sám má). Pokiaľ však nemožno zachovať maximum z oboch základných práv, podľa ústavného súdu treba prihliadnúť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu, a až na základe individuálnych okolností konkrétneho rozhodovaného prípadu zvýraznil v prospech „bona fides“ právny názor, že vyššie riziko tu má niesť nedbalý vlastník, než nadobúdateľ v dobrej viere. Otázka, či sa súdy v individuálnych okolnostiach daného prípadu neodklonili od všeobecných právnych východísk pri interpretovaní sporu „nemo plus iuris“ vs. „bona fides“, súvisí s ich skutkovými zisteniami; zodpovedanie tejto otázky je vždy v každom konkrétnom prípade jedinečné.

29. Dovolací súd považuje za nevyhnutné zdôrazniť, že v otázke prelomenia zásady „nemo plus iuris“ a s tým súvisiaceho nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka na základe dobrej viery nadobúdateľa, došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu prostredníctvom uznesenia veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia (ďalej len „veľký senát“) z 27. apríla 2021 sp. zn. 1VObd0/2/2020.

30. Zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov je podľa zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zverené najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (I. ÚS 17/01, III. ÚS 346/05). Od 1. júla 2016 je zabezpečenie jednoty rozhodovania a jednoty judikatúry predovšetkým úlohou veľkého senátu najvyššieho súdu (§ 48 Civilného sporového poriadku) [II. ÚS 252/2019].

31. K retrospektívnym účinkom zmenenej judikatúry dovolací súd vyjadruje vo svojich rozhodnutiach (sp. zn. 8MCdo/4/2014, 3Cdo/223/2016, 3Cdo/198/2017, 9Cdo/67/2020, 7Cdo/20/2021) priebežne stabilný názor, že pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu a iba je nanovo vyjadrený jej obsah.

32. V predmetnom rozhodnutí veľký senát vo vzťahu k nastolenej právnej otázke uzatvoril, že: (i) Na základe absolútne neplatného právneho úkonu nie je možné nadobudnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol uskutočnený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností; (ii) S poukazom na právnu zásadu, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má (nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet), nemôže platne previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na inú osobu ten, kto je na základe absolútne neplatného právneho úkonu vedený v katastri nehnuteľností ako vlastník nehnuteľností; (iii) Dobrá viera nadobúdateľa, že hnutelnú alebo nehnuteľnú vec nadobúda od vlastníka, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva, len pokiaľ zákon v taxatívne vymedzených prípadoch nadobudnutie vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravuje. V iných prípadoch právna úprava de lege lata nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa neumožňuje; (iv) Ustanoveniu § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), ktoré upravuje hodnovernosť údajov katastra, nezodpovedá výklad, podľa ktorého už len sama evidencia vlastníctva nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností zakladá dobrú vieru evidovaného vlastníka v to, že je vlastník.

33. K zvyšným v dovolaní uplatneným námietkam žalovanej, najvyšší súd uvádza, že sa týmito nezaoberal, pretože ich obsahom bol len jej nesúhlas s rozhodnutiami súdov nižších inštancií. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu prípadu (sporu), významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP (3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017, 9Cdo/8/2020, 9Cdo/216/2021).

34. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej v časti, v ktorej namietala vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

35. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.